

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigihalduse minister
määrus
terviktekst
13.03.2021
Hetkel kehtiv
RT I, 10.03.2021, 5

Kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonete energiatõhusaks muutmiseks ja hoolekandeesutuste energiatõhusate hoonete rajamiseks antava toetuse kasutamise tingimused ja kord

Vastu võetud 12.10.2018 nr 40
[RT I, 16.10.2018, 1](#)
jõustumine 19.10.2018

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
15.01.2019	RT I, 18.01.2019, 14	21.01.2019, rakendatakse tagasiulatuvalt alates 2018. aasta 19. oktoobrist
26.09.2019	RT I, 01.10.2019, 1	04.10.2019, rakendatakse tagasiulatuvalt alates 2018. aasta 19. oktoobrist
08.03.2021	RT I, 10.03.2021, 4	13.03.2021

Määrus kehtestatakse [atmosfääriõhu kaitse seaduse](#) § 161 lõike 3 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala ja toetuse andmise eesmärk

(1) Määrusega kehtestatakse „Riigi eelarvestrateegia 2017–2020” meetme „Energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamine avaliku sektori hoonetes” elluviimiseks aastatel 2015–2017 lubatud heitkoguste ühikute enampakkumisel saadavast tulust 46% suuruse osa kohaliku omavalitsuse asutuste hoonete energiatõhusaks muutmiseks ja hoolekandeesutuste energiatõhusate hoonete rajamiseks kasutamise tingimused ja kord. Määrus reguleerib riigihalduse ministri 5. juuni 2017. a määruses nr 31 „Kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamise toetuse kasutamise tingimused ja kord” nimetatud heitkoguste ühikute enampakkumisel saadavast tulust kasutamata jäänud osa kasutamist.

(2) Meetme eesmärk on avaliku sektori hoonetesse tehtavate investeeringute kaudu energiatõhususe parandamine, kasvuhoonegaaside heite vähendamine, hoonesse tarnitud energia ja hoone ülalpidamiskulude vähendamine, taastuvenergia kasutuse edendamine ning avaliku sektori suure energiakuluga hoonete vähendamine, asendades need liginullenergiahoonetega. Meetme eesmärgi saavutamiseks antakse toetust.

(3) Kui määruse alusel antav toetus on üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antav riigiabi komisjoni 20. detsembri 2011. a otsuse „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes” (2012/21/EL) (edaspidi *komisjoni 20. detsembri 2011. a otsus*) artikli 2 lõike 1 punkti a mõistes, kohaldatakse abi andmisel nimetatud otsuses sätestatud.

(4) Kui määruse alusel antav toetus on vähese tähtsusega abi, kohaldatakse komisjoni määruses (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi

pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8–13) ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud.

§ 2. Meetme elluviija

- (1) Meetme üldise koordineerimise eest vastutab Rahandusministeerium.
- (2) Toetuse taotlusi menetleb, toetatavatele projektidele teeb väljamakseid ja projektide üle teostab järelevalvet Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *rakendusüksus*).
- (3) Meetme rakendamise halduskulud nähakse ette § 10 lõike 3 alusel antavas riigihalduse ministri käskkirjas.

2. peatükk Toetuse andmise alused

§ 3. Toetatavad tegevused

- (1) Meetme raames toetatakse määruse alusel järgmisi tegevusi:
 - 1) väliskeskkonnast katuse ja teiste välispiiretega eraldatud siseruumiga ehitisse (edaspidi *hoone*) tarnitud energiat, hoone ülalpidamiskulusid ja kasvuhoonegaaside heidet vähendavad ning energiasäästu suurendavad ja taastuenergia kasutust edendavad rekonstrueerimistööd (edaspidi ka *energiatõhususe tööd*);
 - 2) kohaliku omavalitsuse üksusele või selle konsolideerimisgruppi kuuluvale üksusele kuuluvate suure energiakuluga köetavate hoonete osakaalu vähendamine ja asendamine sotsiaalhoolekande seaduse § 20 lõike 1 tähenduses uute väljaspool isiku kodu osutatava üldhooldusteenuse osutamise teenusüksuse liginullenergiahoonete taristuga (edaspidi ka *liginullenergiahoonete ehitamine*).
- (2) Energiatõhususe tööde raames rekonstrueeritavale hoonele esitatavad nõuded on järgmised:
 - 1) hoone omanik on kohaliku omavalitsuse üksus või tema konsolideerimisgruppi kuuluv üksus;
 - 2) hoone on tervikuna või osaliselt kasutuses avaliku sektori poolt osutatavate teenuste osutamiseks, millest vähemalt osa on kasutuses sotsiaalhoolekande seaduse § 20 lõike 1 tähenduses väljaspool isiku kodu osutatava üldhooldusteenuse (edaspidi *üldhooldusteenus*) osutamiseks; seejuures mõistetakse avaliku sektori poolt osutatavate teenuste all eelkõige teenuseid, mida kohaliku omavalitsuse üksus osutab kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõigete 1 ja 2 alusel, või teenust, mida osutab muu avaliku sektori asutus või avaliku sektori kontrolli all olev ühing;
 - 3) hoonet kasutatakse pärast energiatõhususe töid üldhooldusteenuse või muude avaliku sektori pakutavate teenuste osutamiseks vähemalt toetuse taotluses tooduga samas mahus.
- (3) Kui energiatõhususe tööde raames rekonstrueeritavat hoonet kasutatakse tervikuna üldhooldusteenuse osutamiseks, toetatakse hoone energiatõhususe töid, kui hoone vastab lõikes 2 sätestatud tingimustele ja toetuse taotleja tagab energiatõhususe tööde tegemisega kogu hoone energiatõhususarvu jõudmise vahemikku 180 kWh/(m²a)–220 kWh/(m²a).
- (4) Kui energiatõhususe tööde raames rekonstrueeritavat hoonet kasutatakse tervikuna üldhooldusteenuse osutamiseks, on sellises hoones tehtavad energiatõhususe tööd abikõlblikud kogu hoone köetavale pinnale vastavas ulatuses.
- (5) Energiatõhususe tööde puhul, kui tegemist on mitme kasutusotstarbega hoonega või hoone kavatakse kasutusele võtta mitme kasutusotstarbelise hoonena, toetatakse hoone üldhooldusteenuse ja avaliku sektori poolt osutatava muu teenuse osutamiseks kasutatava osa energiatõhususe tööde tegemist juhul, kui hoone vastab lõikes 2 sätestatud tingimustele ja toetuse taotleja tagab kogu hoone energiatõhususarvu jõudmise vahemikku, mis määratakse vastavalt ehitusseadustiku § 65 lõike 3 alusel kehtestatud määruuses sätestatud mitme kasutusotstarbega hoone energiatõhususarvu määramise korrale. Hoone osade kasutusotstarvetele vastavate soovitatavate energiatõhususarvudena kasutatakse käesoleva määruse lisas 3 sätestatud energiatõhususarvude väärtuseid.
- (6) Kui energiatõhususe tööde raames rekonstrueeritavat hoonet kasutatakse lisaks üldhooldusteenuse osutamisele ka muul otstarbel, on sellises hoones tehtavad energiatõhususe tööd abikõlblikud järgmiselt:
 - 1) üldhooldusteenuse ainukasutuses oleva hooneosa tööd kogu ulatuses;
 - 2) muu avaliku sektori kasutuses oleva või avaliku sektori poolt osutatava teenuse osutamiseks kasutatava hooneosa, mis ei ole suurem kui 30% kogu hoone köetavast pinnast, tööd kogu ulatuses.
- (7) Hoones või hoone osas, mis ei vasta lõike 6 punktides 1 ja 2 nimetatud tingimustele, energiatõhususe töid ei toetata.
- (8) Määruse alusel liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse raames väljaspool isiku kodu osutatava üldhooldusteenuse osutamiseks rajatavale uuele teenuseüksusele esitatavad nõuded on järgmised:
 - 1) teenusüksus on iseseisev ja eraldi majapidamisega ühes või mitmes liginullenergiahoones tegutsev teenuskohtade kogum;
 - 2) loodav teenuseüksus koosneb ööpäevaringse majutusega teenuskohtadest, mida on vähemalt kümme ning mis on jaotatud kuni kümneliikmelisteks vajadusepõhisteks rühmadeks;

3) loodav teenusüksus võib koosneda lisaks punktis 2 nimetatud ööpäevaringse majutusega teenusekohtadele ka teenusekohtadest, kus ööpäevaringset majutust ei pakuta;

4) teenuseüksuse ööpäevaringseks teenuse osutamiseks mõeldud köetava pinna ruutmeetrite ja ööpäevaringset üldhooldusteenust saavate isikute suhtarv peab olema väiksem kui 30;

5) teenusüksuse paigutamiseks ehitatava hoone energiatõhususarv peab vastama liginullenergiahoone energiatõhususarvu piirväärtusele.

(9) Liginullenergiahoonete ehitamist toetatakse tingimusel, et toetuse taotluse esitanud kohaliku omavalitsuse üksusele või selle konsolideerimisgruppi kuuluvale üksusele kuuluvate hoonete hulgast arvatakse välja suure energiakuluga hooned või nende osad, mis vastavad järgmistele kriteeriumidele:

- 1) ei oma kõrgemat energiamärgise klassi kui klass E;
- 2) on kasutuses ja olnud viimasel kolmel aastal kasutuses ja köetav;
- 3) köetava pinna ruutmeetrite arv ehtisregistri andmetel 2018. aasta 1. jaanuari seisuga ei ole väiksem kui määruse § 3 lõike 1 punktis 2 nimetatud tegevuse raames rajatava uue teenusüksuse köetava pinna ruutmeetrite arv;
- 4) on omandatud mitte hiljem kui 2018. aasta 1. juuni.

(10) Kohaliku omavalitsuse üksusele või selle konsolideerimisgruppi kuuluvale üksusele kuuluvate hoonete hulgast hoonete või nende osade väljaarvamise all mõistetakse kinnisomandi võõrandamist erasektorile või hoonete või nende osade lammutamist.

(11) Liginullenergiahoonete ehitamisel tuleb arvestada ligipäasetavuse põhimõtteid vastavalt ehitusseadustiku § 11 lõike 2 punktile 8 ja ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 29. mai 2018. a määrusele nr 28 „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele”.

(12) Meetme raames rajatava liginullenergia tasemele vastava hoolekandeesutuse hoone ehitamisel tuleb järgida järgmisi nõudeid:

- 1) hoone asukoht planeeritakse kaugemale müra- ja saasterikastest teedest ning tänavatest ja ettevõtetest;
- 2) hoolekandeesutuse elanikel peab olema võimalik kasutada muid avalikke teenuseid või liigelda muude avalike teenuste saamise asukohtadesse, kasutades selleks näiteks ühissõidukiga liinivedu;
- 3) hooned peavad olema ühe- või kahekorruselised;
- 4) enama kui ühekorruselise hoone puhul peab hoones olema lift;
- 5) ruumide viimistlus peab olema kooskõlas ruumide funktsiooniga ning sisustus peab võimaldama samu tegevusi, mis koduses keskkonnas;
- 6) ruumide mõõtmed, sisustuse valik ja selle paigutus peab võimaldama õendusabiteenuse osutajale vajadusel juurdepääsu voodile mõlemalt poolt;
- 7) magamistoad võivad olla ühe- või kahekohalised, vähemalt pooled magamistubadest peavad olema ühekohalised;
- 8) elutoa minimaalne pindala on vähemalt 12 ruutmeetrit iga kümne voodikoha kohta;
- 9) hügieeniruumide puhul tuleb tagada vähemalt üks pesemiskoht viie voodikoha kohta, üks valamu nelja voodikoha kohta ja üks WC-pott viie voodikoha kohta.

(13) Meetmest ei toetata projekte, mille elluviimise tulemusel kasvuhoonegaaside heide suureneb.

§ 4. Projekti elluviimise periood

(1) Projekti elluviimise periood on projekti rahastamise otsuses määratud ajavahemik projekti tegevuse algusest selle lõppemiseni, mille kestel tekivad projekti teostamiseks vajalikud kulud.

(2) Projekti algus ei või olla varasem kui projekti rahastamise otsuse tegemise päev ja lõpp energiatõhususe tööde tegemisel hilisem kui 2021. aasta 31. august ning liginullenergiahoonete ehitamisel hilisem kui 2022. aasta 31. august.

(3) Projekt loetakse lõppenuks pärast toetuse saajale viimase väljamakse tegemist ja lõpparuande kinnitamist.

(4) Rakendusüksus võib erandkorras pikendada projekti abikõlblikkuse perioodi kuni kuus kuud üle lõikes 2 sätestatud tähtpäeva, kui projekti kestust on vaja pikendada toetuse saajast mitteoleneval põhjusel.
[RT I, 10.03.2021, 4- jõust. 13.03.2021]

§ 5. Abikõlblikud kulud

(1) Toetust antakse üksnes nendeks abikõlblikeks kuludeks, mis on põhjendatud, mõistlikud ja vajalikud §-s 1 nimetatud eesmärgi täitmiseks, energiatõhususe tööde tegemiseks või liginullenergiahoone ehitamiseks ja mis on tehtud projekti elluviimise perioodil.

(2) Projekti mitteabikõlblikud kulud katab toetuse saaja.

(3) Energiatõhususe tööde puhul on abikõlblikud majandus- ja taristuministri 3. juuni 2015. a määruse nr 55 „Hoone energiatõhususe miinimumnõuded” tähenduses hoone energiakasutust otseselt mõjutavad järgmised energiatõhususe töödega seotud kulud:

- 1) soojustamise kulu;
- 2) avatäidete (uste, akende ja muu taolise) uuendamise kulu;
- 3) küttesüsteemide, soojusvarustuse ja soojatarbevee süsteemide uuendamise kulu;
- 4) ventilatsioonisüsteemide uuendamise kulu, kui see tuleneb vajadusest tagada nõuetele vastav sisekliima või kui ventilatsioonisüsteemide soojustagastusega tagatakse mittetaastuva fossiilse päritoluga energia kasutuse vähenemine või ventilatsioonile kuluva elektri tootmiseks kasutatakse edaspidi päikeseelektrit ja sellega kaasneb kasvuhoonegaaside heite vähenemine;
- 5) jahutussüsteemide paigaldamise kulu, kui see tuleneb vajadusest tagada nõuetele vastav sisekliima;
- 6) taastuenergia süsteemide, automaatika ja tarkade juhtimisseadmetega, sealhulgas andurid ja andmehõivesüsteemid, mis võimaldavad hinnata projekti tulemusi, hankimise ja paigaldamisega seonduv kulu;
- 7) päikesekaitse lahenduste kulu;
- 8) valgustuse uuendamise kulu;
- 9) hoone piirde-, kande- ja jäigastavate konstruktsioonide muutmise ja asendamise kulu, kui see on vajalik energiatõhusust tagavate tehnosüsteemide paigaldamiseks, taastuenergia kasutuselevõtuks või soojustuse paigaldamiseks;
- 10) punktides 1–9 nimetatud kuludega seotud töödega lahutamata seotud või nende eelduseks olevate investeeringute kulu;
- 11) punktides 1–9 nimetatud kuludega seotud tööde tegemiseks vajaliku projekteerimise, omanikujärelevalve ja energiasäästu eksperdi kaasamise kulu, kultuurimälestiste korral muinsuskaitse eritingimuste koostamise ja tööde kavandamiseks vajalike uuringute läbiviimise kulu.

(4) Liginullenergiahoonete ehitamise puhul on abikõlblikud järgmised taristu ümberkorraldamisega seotud kulud:

- 1) projekti ettevalmistamisega seotud kulud, sealhulgas analüüsid ja uuringud;
- 2) omanikujärelevalve kulu;
- 3) katastrimõõdistamise ja muude maakorraldustoimingute kulu;
- 4) detailplaneeringu koostamise, ehitusgeoloogiliste ja -geodeetiliste tööde tegemise kulu;
- 5) projekteerimise kulu;
- 6) ehitise ekspertiisi kulu;
- 7) ehitamise kulu;
- 8) ehitusprojekti kavandatud ja ehitustöö käigus ehitisse püsivalt paigaldatavate seadmete ja sisustuse soetamise kulu;
- 9) ehitise toimimiseks vajalike kommunikatsioonidega liitumise kulu;
- 10) kohaliku omavalitsuse üksuse või tema konsolideerimisgruppi kuuluva üksuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatava suure energiakuluga hoone või hoonete lammutamise kulu.

(5) Abikõlblikud ei ole järgmised kulud:

- 1) kulu, mis on seotud kapitalirendi tüüpi liisinglepingu sõlmimise, intressi, kindlustuse ja muu taolisega;
- 2) kapitalirendi makse, kui asja omandiõigus ei lähe kapitalirendi tulemusel üle toetuse saajale;
- 3) soojusvarustuse tagamiseks vajalike seadmete ja teiste energiatootmiseseadmete soetamise ja paigaldamise kulu, mis ei ole kooskõlas majandus- ja taristuministri 5. mai 2015. a määruse nr 40 „Soojusmajanduse arengukava koostamise toetamise tingimused” alusel koostatud soojusmajanduse arengukavaga, kui kohaliku omavalitsuse üksus on vastava arengukava kinnitanud;
- 4) amortisatsioonikulu;
- 5) kulu projekti tegevusele, mis on viimase kolme aasta jooksul riigi muudest tuludest, sealhulgas Euroopa Liidu vahenditest või teistest välisvahenditest saadud toetustest hüvitatud;
- 6) muud projektiga mitte seotud ning projekti elluviimise seisukohast põhjendamatud ja ebaolulised kulud;
- 7) käibemaks ulatuses, mida toetuse saajal on õigus tagasi saada;
- 8) projektijuhtimise ja õigusabi kulu;
- 9) hoone energiaauditi kulu;
- 10) hoone energiamärgise andmise kulu;
- 11) kohaliku omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatava suure energiakuluga hoone võõrandamisega seotud kulud;
- 12) arhitektuurivõistluse läbiviimisega seotud kulu.

§ 6. Toetuse ja omafinantseeringu suurus

(1) Toetuse määr sõltub kohaliku omavalitsuse üksuse põhitegevuse tuludest ja kohaliku omavalitsuse elanike arvust ning on vastavalt määruse lisale 1 40–70% projekti abikõlblikest kuludest. Põhitegevuse tulusid käsitletakse kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §-de 7 ja 14 tähenduses.

(2) Energiatõhususe tööde tegemiseks toetuse andmisel kehtivad järgmised piirangud:

- 1) maksimaalne toetuse suurus vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmääradele on 220–385 eurot rekonstrueeritava hoone abikõlbliku köetava netopinna ühe ruutmeetri kohta. Maksimaalne toetuse suurus rekonstrueeritava hoone abikõlbliku köetava netopinna ühe ruutmeetri kohta arvutatakse järgmise valemi järgi: 550 eurot × individuaalne toetusmäär;

[RT I, 18.01.2019, 14- jõust. 21.01.2019, rakendatakse tagasiulatuvalt alates 2018. aasta 19. oktoobrist]

2) maksimaalne toetuse suurus ühe rekonstrueeritava hoone kohta vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale on 330 000–577 500 eurot. Maksimaalne toetuse suurus arvutatakse järgmise valemi järgi: 825 000 eurot $\times$ individuaalne toetusmäär.

[RT I, 18.01.2019, 14-jõust. 21.01.2019, rakendatakse tagasiulatuvalt alates 2018. aasta 19. oktoobrist]

(3) Liginullenergiahoonete ehitamiseks toetuse andmisel kehtivad järgmised piirangud:

1) maksimaalne ühe täisealise isiku ööpäevaringse majutusega teenusekoha loomise toetus vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale on 16 000–28 000 eurot. Maksimaalne ühe täisealise isiku ööpäevaringse majutusega teenusekoha loomise toetus arvutatakse järgmise valemi järgi: 40 000 eurot $\times$ individuaalne toetusmäär;

2) maksimaalne projektis planeeritud ühe ilma ööpäevaringse majutusega täisealise isiku teenusekoha loomise toetus on vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale 4800–8400 eurot. Maksimaalne projektis planeeritud ühe ilma ööpäevaringse majutusega täisealise isiku teenusekoha loomise toetus arvutatakse järgmise valemi järgi: 12 000 eurot $\times$ individuaalne toetusmäär;

3) maksimaalne ööpäevaringse majutusega teenusekohtade loomise toetus kogumina on vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale 320 000–560 000 eurot. Maksimaalne ööpäevaringse majutusega teenusekohtade loomise toetus kogumina arvutatakse järgmise valemi järgi: 800 000 eurot $\times$ individuaalne toetusmäär;

4) maksimaalne selliste teenusekohtade toetus, kus ööpäevaringset majutust ei pakuta, on vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale 48 000–84 000 eurot. Maksimaalne selliste teenusekohtade toetus, kus ööpäevaringset majutust ei pakuta arvutatakse järgmise valemi järgi: 120 000 eurot $\times$ individuaalne toetusmäär;

5) maksimaalne kohaliku omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatava suure energiakuluga hoone või hoonete lammutamise toetus meetme vahenditest kokku on vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale 32 000–56 000 eurot. Maksimaalne kohaliku omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatava suure energiakuluga hoone või hoonete lammutamise toetus arvutatakse järgmise valemi järgi: 80 000 eurot $\times$ individuaalne toetusmäär.

(4) Kui toetuse taotleja on kohaliku omavalitsuse üksuse konsolideerimisgruppi kuuluv üksus, kohaldatakse toetuse määra ja maksimaalse toetuse suuruse leidmisel lõikes 1 sätestatud.

(5) Toetuse taotleja omafinantseering peab tagama projekti tulemusliku elluviimise ja projekti tulemuste edasise kasutuse finantsilise jätkusuutlikkuse.

(6) Omafinantseeringuna ei arvestata Euroopa Liidu asutustelt või fondidelt või muudelt abiskeemidelt saadud tagastamatut abi.

(7) Toetuse maksimaalne summa ja projekti minimaalne omafinantseeringu määr sätestatakse toetuse taotluse rahuldamise otsuses.

(8) Komisjoni 20. detsembri 2011. a otsuse alusel üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitise suurus ei tohi ületada 15 miljonit eurot aastas.

(9) Kui toetus on käsitatav vähese tähtsusega abina üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavale ettevõtjale, ei tohi komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 alusel antava vähese tähtsusega abi korral käesoleva ja kahe eelneva majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abi koos meetme raames taotletava toetusega ületada 500 000 eurot.

3. peatükk

Toetuse taotlejale, taotlusele ja hoone energiaauditile esitatavad nõuded

§ 7. Toetuse taotlejale esitatavad nõuded

(1) Toetuse taotlejaks (edaspidi *taotleja*) võib olla kohaliku omavalitsuse üksus või kohaliku omavalitsuse üksuse konsolideerimisgruppi kuuluv üksus.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus või tema arvestusüksus peab toetuse saamiseks kinni pidama kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §-s 34¹ sätestatud nõuetest.

(3) Taotleja ei või olla riigiabi ega vähese tähtsusega abi saaja, kellele Euroopa Komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnustatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokku sobimatuks, esitatud korraldus abi tagasimaksmiseks on seni täitmata.

(4) Kohaliku omavalitsuse üksusel on õigus toetust taotleda, kui tal on kehtiv kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37² kohane arengukava, arvestades Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 14¹ lõigetes 4⁴, 4⁶, 5, 5¹ ja 5² sätestatud erisusi.

§ 8. Toetuse taotlusele esitatavad nõuded

(1) Taotleja peab esitama toetuse taotluse (edaspidi *taotlus*) taotlusvormil, millele on lisatud lõikes 5 nimetatud dokumendid.

(2) Taotlus esitatakse määruse iga § 3 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud tegevuse kohta eraldi.

(3) Taotluse allkirjastab taotleja allkirjaõiguslik esindaja.

(4) Taotlusele esitatavad nõuded on järgmised:

1) taotlusvormi kõik taotlejale kohaldatavad lahtrid peavad olema korrektselt täidetud, taotlusest peab selguma projekti eesmärk ja seotus §-s 1 nimetatud eesmärgiga;

2) toetuse kasutamise tegevus-, rahastamis- ja ajakava peavad olema reaalselt teostatavad §-s 4 sätestatud perioodil;

3) taotluses nimetatud projekti eelarve peab olema põhjendatud, seotud otseselt projekti eesmärkide ja tegevustega ning vastama määruuses kehtestatud toetuse ja omafinantseeringu määrale;

4) taotluses nimetatud planeeritud tegevused peavad olema kooskõlas Euroopa Liidu ja riigisiseste õigusaktidega;

5) taotlusest peab selguma projekti tegevuste ja kulude abikõlblikkus;

6) energiatõhususe tööde puhul peab taotlusest selguma hoone köetava pinna ruutmeetrite arv, mis on hoolekandeesutuse ainukasutuses, köetava pinna ruutmeetrite arv, mis on kasutuses muu avaliku teenuse osutamiseks, ja üldhooldusteenuse kohtade arv Sotsiaalministeeriumile esitatud statistilise aastaaruande andmetel 2017. aasta 31. detsembri seisuga;

7) liginullenergiahoonete ehitamise puhul peab taotlusest selguma kohaliku omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatavate suure energiakuluga hoonete või nende osade § 9 lõikes 6 sätestatud vastava energiamärgise klass ning hoonete või nende osade köetava pinna ruutmeetrite arv;

8) taotluses peab sisalduma kinnitus, et projektile või projektile üksikutele tegevustele ei ole antud toetust muudest riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest taotluse esitamisele eelnenud 3 aasta jooksul;

9) liginullenergiahoonete ehitamise puhul peab taotlusest selguma toetuse abil ehitatava hoone ja ümbritseva ala ruumilahenduse seotus avaliku ruumiga ja hoone ruumimõjuga ümbrusele.

(5) Taotleja peab taotlusele lisama järgmised dokumendid:

1) omafinantseeringut kinnitavad ja tõendavad dokumendid;

2) energiatõhususe tööde puhul hoone energiaaudit või energiaauditi vahearuanne, arvestades §-s 9 toodud erisustega;

3) energiatõhususe tööde ja liginullenergiahoonete ehitamise puhul kinnitus, et projektiga hõlmatud hoone ja hoonealune kinnistu kuuluvad taotlejale ja nende kohta puuduvad kinnistusraamatusse kandmata lepingud;

4) liginullenergiahoonete ehitamise puhul hoone energiamärgis, mis vastab § 9 lõikes 6 sätestatud;

5) liginullenergiahoonete ehitamise korral rajatava hoone projekti eskiislahendus või ruumiplaan, mis sisaldab teavet, mis võimaldab taotlust määruse lisas 4 toodud hindamiskriteeriumide lõikes hinnata;

6) ülesande andmise akt komisjoni 20. detsembri 2011. a otsuse artikli 4 tähenduses, juhul kui tegemist on üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks vajaliku taristu arendamisega;

7) ülesande andmise akt komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8–13) preambuli punkti 6 tähenduses, juhul kui tegemist on üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi andmisega.

(6) Rakendusüksusel on õigus nõuda täiendavaid dokumente taotluse nõuetele vastavuse hindamiseks.

(7) Liginullenergiahoonete ehitamise puhul võib taotleja esitada maksimaalselt kaks taotlust.

§ 9. Hoone energiaauditile ja energiamärgisele esitatavad nõuded

(1) Energiaaudit peab vastama määruse lisas 3 sätestatud nõuetele.

(2) Paragrahvi 3 lõike 1 punktis 1 nimetatud energiatõhususe tööde raames võib taotleja esitada ka ainult majandus- ja taristuministri 8. aprilli 2015. a määruse nr 28 „Elamu energiaauditile esitatavad nõuded” § 6 lõigete 10 ja 11 kohase energiaauditi vahearuande, millele kohaldatakse käesolevas määruuses energiaauditile esitatavaid nõudeid.

(3) Energiaauditi peab koostama energiaaudiitor, kellel on kehtiv kutse, mis lubab teostada auditi objektiks oleva hoone energiaauditi. Täpsustatud nõuded energiaaudiitorile on sätestatud määruse lisas 3.

(4) Energiaaudit peab sisaldama vähemalt järgmist:

1) hoone köetava pinna ruutmeetrite arv ehitisregistri 2018. aasta 1. jaanuari andmetel;

2) hoone olemasolevale olukorrale vastav energiatõhususarv;

3) soovituslike energiatõhususe tööde loetelu koos maksumuse kalkulatsioonidega, et viia kogu hoone energiatõhususarv § 3 lõigetes 3 ja 5 sätestatud vahemikku;

- 4) hoone energiatõhususe parendamise pakettide energiatõhususarvude määramine valideeritud dünaamilise simulatsiooni tarkvaraga (sealhulgas 3D-pildid) tüüpilisel kasutusel;
- 5) hoone ülalpidamiskulude ja hoonesse tarnitud energia energiakasutuse muutumise kalkulatsioonid soovituslike energiatõhususe tööde täiemahulisel tegemisel, mille aluseks võetakse tegelikud ja tõendatud hoone viimase kolme kalendriaasta keskmised tarbimisandmed ning projektijärgse kalendriaasta prognoositavad keskmised tarbimisandmed, mis sisaldavad mõistlikke hooldus- ja kasutuskulusid, mis on vajalikud hoone ja selle tehnosüsteemide jätkusuutlikuks ja kasutusjuhendikohaseks kasutamiseks;
- 6) CO₂heitkoguse vähenemise prognoos kolme kalendriaasta kohta alates projekti lõpetamise aastale järgnevast aastast.

(5) Lõike 4 punktides 2 ja 4 nimetatud energiatõhususarvud määratakse, lähtudes käesoleva määruse lisas 3 sätestatud sisekliima tingimustest ja tüüpilise kasutuse andmetest. Hoone üldhooldusteenuse osutamiseks kasutatava osa energiatõhususarvud määratakse lähtuvalt majutushoone sisekliima tingimustest ja tüüpilise kasutuse andmetest. Muus osas juhindutakse energiatõhususarvutust läbi viies majandus- ja taristuministri 5. juuni 2015. a määrusest nr 58 „Hoone energiatõhususe arvutamise metoodika”.

(6) Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 2 raames kohaliku omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatava hoone energiamärgis peab vastama majandus- ja taristuministri 30. aprilli 2015. a määruks nr 36 „Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele” sätestatud nõuetele ja olema välja antud 2018. aasta 1. juunil või hiljem.

(7) Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 2 raames kohaliku omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatavale hoonele energiamärgise andmisel ei ole lubatud kasutada majandus- ja taristuministri 30. aprilli 2015. a määruks nr 36 „Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele” § 14 lõikes 2 toodud erisust.

4. peatükk

Taotluse menetlemine

§ 10. Taotluse esitamine

(1) Taotleja esindusõiguslik isik esitab taotluse ja taotlemisega seotud teabe ja dokumendid rakendusüksusele elektroonilise taotluste esitamise keskkonna vahendusel digitaalselt allkirjastatuna.

(2) Taotlusvooru, koos taotluse esitamise tähtpäevadega toetatavate tegevuste lõikes, kuulutab välja rakendusüksus. Informatsioon taotluse esitamise kohta avaldatakse vähemalt 90 kalendripäeva enne taotluste esitamise tähtpäeva rakendusüksuse veebilehel.

(3) Taotlusvooru rahalise mahu, toetatavate tegevuste vahelise vahendite jaotuse, toetusvahendite indikatiivse regionaalse jaotuse energiatõhususe tööde tegevuse osas ning meetme rakendaja halduskulud kinnitab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(4) Taotlus esitatakse rakendusüksusele hiljemalt taotluste esitamise tähtpäeval.

(5) Taotlusvooru hilinenult esitatud taotlust menetlusse ei võeta.

§ 11. Taotluse menetlemine

Taotluse menetlemine koosneb järgmistest tegevustest:

- 1) taotluse registreerimine;
- 2) taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimine;
- 3) taotluse hindamine;
- 4) taotluse rahuldamine või rahuldamata jätmine.

§ 12. Taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontroll ja hindamine

(1) Taotleja on nõuetele vastav, kui ta vastab §-s 7 sätestatud nõuetele.

(2) Taotlus on nõuetele vastav, kui:

- 1) taotlus on esitatud käesolevas määruks sätestatud korras ja see vastab §-s 8 sätestatud nõuetele;
- 2) toetust taotletakse käesolevas määruks nimetatud eesmärkide täitmiseks ja toetatavateks tegevusteks;
- 3) taotletud toetuse suurus ei ületa käesolevas määruks sätestatud toetuse määra;
- 4) taotluses sisalduva projekti tegevus lõpetatakse hiljemalt § 4 lõikes 2 sätestatud tähtajal;
- 5) taotluses käsitletud projekti eelarves on muu hulgas kavandatud nõutav omafinantseering ning on esitatud kinnitus ja tõendid omafinantseeringu vahendite olemasolu kohta.

(3) Taotlus ei vasta nõuetele, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) taotluses on esitatud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid või taotleja mõjutab pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil taotluse menetlemist;
- 2) taotleja ei võimalda kontrollida taotluse vastavust nõuetele või teha paikvaatlust;
- 3) taotleja ei ole määratud tähtaja jooksul kõrvaldanud taotluses esinevaid puudusi;
- 4) taotlus ei vasta käesolevas määruses taotlusele esitatud nõuetele;
- 5) taotlus on esitatud ajal, kui taotlusvoor ei ole välja kuulutatud või see on lõppenud.

(4) Kui rakendusüksus avastab taotluse nõuetele vastavuse kontrollimisel taotluses puudusi, teatab ta sellest viivitamata taotlejale ja määrab puuduste kõrvaldamiseks tähtaja kuni kümme tööpäeva, mille võrra pikeneb taotluse menetlemise tähtaeg.

(5) Taotluse või taotleja nõuetele mittevastavuse korral ja taotluses puuduste kõrvaldamata jätmise korral teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

(6) Vastavaks tunnistatud energiatõhususe töödeks esitatud taotluste järjestamiseks hinnatakse neid § 13 lõikes 1 sätestatud korras lisas 2 esitatud hindamiskriteeriumide alusel.

(7) Vastavaks tunnistatud liginullenergiahoonete ehitamiseks esitatud taotluste järjestamiseks hinnatakse neid § 13 lõikes 2 sätestatud korras lisas 4 esitatud hindamiskriteeriumide alusel.

(8) Hindamise tulemusena koostatakse taotluste pingerida, mille alusel teeb rakendusüksus taotluse rahuldamise otsuse. Rakendusüksus võib teha taotluse rahuldamise otsuse edasilükkava tingimusega, kui toetuse andmine sõltub eelarvesse prognoosi kohaselt laekuvatest, aga veel laekumata vahenditest.

§ 13. Taotluse hindamine

(1) Energiatõhususe töödeks esitatud taotlusi hinnatakse järgmiselt:

- 1) taotlusi hinnatakse viies grupis vastavalt taotlejate territoriaalsele paiknemisele Eurostati territoriaalse statistika arvepidamise NUTS III tasandil (edaspidi *territoriaalne grupp*);
- 2) taotluste hindamiskriteeriumid on sätestatud lisas 2;
- 3) igas territoriaalses grupis moodustatakse lõplik pingerida lisa 2 alusel arvutatud hindamiskriteeriumide eest saadud punktide kokku liitmisel ja ümardamisel täpsusastmega kaks kohta pärast koma;
- 4) võrdsete punktide arvuga taotluste korral eelistatakse taotlust, mille on esitanud taotleja, kelle põhitegevuse tulu elaniku kohta on väiksem;
- 5) üle-eestiline pingerida moodustatakse punktide 3 ja 4 põhimõtete kohaselt.

(2) Liginullenergiahoonete ehitamiseks esitatud taotlusi hinnatakse järgmiselt:

- 1) hindamiskomisjon annab projektile hindepunkte ja moodustab pingerea vastavalt käesoleva määruse lisas 4 toodud taotluste hindamiskriteeriumidele;
- 2) projekti koondhinne kujuneb kõikide hindamiskriteeriumide järgi saadud hindepunktide liitmisel;
- 3) võrdsete punktide arvuga taotluste korral eelistatakse taotlust, mille on esitanud taotleja, kelle põhitegevuse tulu elaniku kohta on väiksem.

(3) Liginullenergiahoonete ehitamiseks esitatud taotlusi hindab rakendusüksuse moodustatud hindamiskomisjon, mille koosseis kooskõlastatakse eelnevalt Rahandusministeeriumiga ning avalikustatakse rakendusüksuse veebilehel.

§ 14. Taotluse rahuldamine

(1) Taotluse menetlemise tähtaeg ei või olla pikem kui 90 kalendripäeva taotluse esitamise tähtpäevast alates. Selle aja jooksul tehakse taotlejale teatavaks taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsus.

(2) Taotluse rahuldamise otsused tehakse energiatõhususe tööde ja liginullenergiahoonete ehitamise tegevuste lõikes eraldi, arvestades § 10 lõike 3 alusel antavas käskkirjas sätestatud.

(3) Energiatõhususe töödeks esitatud taotlused rahuldatakse, arvestades alljärgnevat:

- 1) hindamise tulemusena igas territoriaalses grupis alates kõrgeima punktiarvu saanud ja sellega territoriaalse grupi pingereas rahastamise mahu sisse jäävate taotluste esitajaid teavitatakse hindamise tulemustest ja taotluse rahuldamise otsusest;
- 2) igas territoriaalses grupis on rakendusüksusel õigus osaliselt rahastamise mahu sisse jääva taotluse esitajaga pidada läbirääkimisi taotletava summa ja taotluses sisalduvate tegevuste vähendamise või taotleja omafinantseeringu suurendamise üle, arvestades pingerea aluseks olevaid hindamiskriteeriume;
- 3) kui territoriaalse grupi rahastamise mahtu arvestades ei laeku piisavalt taotlusi või territoriaalses grupis osaliselt rahastamise mahu sisse jääva taotluse esitaja loobub projekti elluviimisest, kasutatakse toetuse jääk üle-eestilises pingereas olevate taotluste rahuldamiseks;
- 4) kui pärast territoriaalsete gruppide lõikes taotluste rahuldamise otsuste tegemist tekib üleriigilise toetuse jääk, teavitatakse taotlejat toetuse saamise võimalusest alates kõrgeima punktiarvuga rahastamiseta jäänud projektist üle-eestilises pingereas;
- 5) kui punkti 4 alusel rahastamisele kuuluva taotluse summa ületab raha jääki, on rakendusüksusel õigus pidada taotlejaga läbirääkimisi taotletava summa ja taotluses sisalduvate tegevuste vähendamise või taotleja omafinantseeringu suurendamise üle, arvestades pingerea aluseks olevaid hindamiskriteeriume.

(4) Liginullenergiahoonete ehitamiseks esitatud taotlused rahuldatakse, arvestades alljärgnevat:

- 1) hindamise tulemusena koostatakse üleriigiline pingerida;
- 2) hindamise tulemusena alates kõrgeima punktiarvu saanud ja sellega rahastamise mahu sisse jäävate taotluste esitajaid teavitatakse hindamise tulemustest ja taotluse rahuldamise otsusest;
- 3) rakendusüksusel on õigus osaliselt rahastamise mahu sisse jääva taotluse esitajaga pidada läbirääkimisi taotletava summa ja taotluses sisalduvate tegevuste vähendamise või taotleja omafinantseeringu suurendamise üle, arvestades pingerea aluseks olevaid hindamiskriteeriume.

(5) Kui lõigetes 3 ja 4 sätestatud tingimuste kohaselt tehtud taotluse rahuldamise otsuste järel tekib eelarve jääk ning seda on võimalik kasutada hindamise tulemusena koostatud pingereas rahastamise mahust välja jäänud taotluste rahuldamiseks, suurendatakse § 3 lõikes 1 nimetatud tegevusele, milleks esitatud taotlustes toodud rahastamise maht ületas § 10 lõike 3 alusel antavas käskkirjas sätestatud indikatiivset rahastuse mahtu, eraldatud rahastuse mahtu tekkinud eelarve jäägi võrra.

§ 15. Taotluse rahuldamise otsus

Taotluse rahuldamise otsuses märgitakse vähemalt:

- 1) otsuse tegemise kuupäev;
- 2) toetuse saaja nimi, aadress ja registrikood;
- 3) projekti nimetus ja number;
- 4) toetuse maksimaalne summa;
- 5) projekti minimaalne omafinantseeringu määr;
- 6) projekti rahastamiskava ja projekti elluviimise ajakava;
- 7) projekti abikõlblikkuse periood ja abikõlblike kulude kogumaht;
- 8) poolte õigused ja kohustused;
- 9) järelevalve kord;
- 10) toetuse andmise, kasutamise ja toetuse maksmise aluseks olevate dokumentide, teabe ning aruannete esitamise tähtajad ja kord, sealhulgas aruandlus CO₂heitkoguse kokkuhoiust;
- 11) taotluse rahuldamise otsuse muutmise tingimused ja kord;
- 12) toetuse väljamaksmise kord;
- 13) toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise kord;
- 14) vaidluste lahendamise kord;
- 15) teadete kättetoimetamise vorm ja viis;
- 16) viide komisjoni määrusele (EL) nr 360/2012, kui antav toetus on üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antav vähese tähtsusega abi;
- 17) viide, et tegemist on Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabiga, mille andmisel järgitakse komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsust „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes” (2012/21/EL), kui antav toetus on riigiabi komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsuse tähenduses;
- 18) muud tingimused, mis on vajalikud projekti edukaks elluviimiseks ja järelevalve teostamiseks.

§ 16. Taotluste rahuldamata jätmise otsus

(1) Rakendusüksus teeb pärast taotluste hindamist taotluse rahuldamata jätmise otsuse, kui:

- 1) taotluse hindamisel selgub, et taotluses on esitatud valeandmeid või ilmnevad asjaolud, mille tõttu taotlejat või taotlust ei oleks saanud nõuetele vastavaks tunnistada;
- 2) taotlus jääb taotluste hindamisel moodustunud pingereas väljapoole taotluste rahastamise eelarvet.

(2) Taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitakse vähemalt:

- 1) otsuse tegija;
- 2) otsuse tegemise kuupäev ja otsuse number;
- 3) toetuse taotleja nimi, aadress ja registrikood;
- 4) otsuse tegemise õiguslikud ja faktilised alused;
- 5) taotluse rahuldamata jätmise põhjendus;
- 6) otsuse vaidlustamise kord.

(3) Rakendusüksus esitab taotluse rahuldamata jätmise otsuse toetuse taotlejale pärast otsuse tegemist elektrooniliselt.

5. peatükk

Toetuse saaja kohustused ja toetusele viitamine

§ 17. Toetuse saaja kohustused

Toetuse saaja on kohustatud projekti ellu viima vastavalt esitatud taotlusele, taotluse rahuldamise otsusele ja õigusaktidele, sealhulgas:

- 1) küsima hanke korral, mille eeldatav maksumus jääb alla lihthanke piirmäära, kirjalikult kolm võrreldavat hinnapakkumust piisava kvalifikatsiooniga ettevõtjatelt ja esitama saadud hinnapakkumused nende küsimist tõendavate dokumentidega rakendusüksusele koos sõlmitud lepinguga;
- 2) teostama lihthanke piirmäära ületavad projektiga seotud hanked läbi riigihangete registri;
- 3) mitte avaldama projektiga seotud hanketeadet enne taotluse rahuldamise otsuse tegemist;
- 4) vältima olukorda, kus tema tehingupartnerit (töövõtja, tarnija vms) võib pidada mingil põhjusel (sugulus ja hõimlus, seotus juriidiliste isikute kaudu vms) seotuks toetuse saaja või tema projektiga seotud ametiisikuga, ning sellise olukorra ilmnemisel teavitama sellest viivitamata rakendusüksust;
- 5) esitama rakendusüksusele hankelepingu viivitamata pärast selle sõlmimist;
- 6) kasutama hoonet taotluse rahuldamise otsuse kohaselt osaliselt või tervikuna hoolekandeesutusena ja seda mitte võõrandama või valdust andma kolmandatele isikutele ilma rakendusüksusega kooskõlastamata vähemalt viis aastat projekti lõppemisest arvates;
- 7) liginullenergiahoonete ehitamise korral kohaliku omavalitsuse üksusele või selle konsolideerimisgruppi kuuluvale üksusele kuuluvate hoonete hulga välj arvatavat hoonet mitte võõrandama kohaliku omavalitsuse üksuse valitseva mõju all olevale üksusele;
- 8) võimaldama rakendusüksuse nimetatud isikutele enne projekti teostamist, projekti elluviimise ajal ning viie aasta jooksul projekti lõppemisest arvates tutvuda kõigi toetuse saaja valduses olevate projektiga seotud dokumentidega, sealhulgas raamatupidamis- ja finantsdokumentidega, millel on rakendusüksuse hinnangul tähtsust toetuse nõuetekohase kasutamise hindamisel, ning tagama rakendusüksusele õiguse toetuse saajaga samadel alustel tutvuda tööde tegija dokumentidega;
- 9) võimaldama rakendusüksusel ja tema nimetatud isikutele tutvuda projekti elluviimisega ning pärast elluviimist projekti tulemiga kohapeal;
- 10) teavitama rakendusüksust viivitamata asjaoludest, mille tõttu taotluses esitatud andmed ei ole enam täielikud või õiged;
- 11) teavitama viivitamata rakendusüksust, kui ta on saanud, taotlenud või taotleb käesoleva projekti rakendamisel seotud kulude katmiseks toetust mõnest teisest allikast;
- 12) eristama oma raamatupidamises selgelt toetuse kasutamisega seotud kulud muudest kuludest, samuti kulusid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- 13) säilitama toetuse kasutamisega seotud dokumente vähemalt viie aasta jooksul projekti lõppemisest arvates ja riigiabi või vähese tähtsusega abi saamisel kümne aasta jooksul abi saamisest;
- 14) teavitama viivitamata rakendusüksust projekti elluviimise ajal ja viie aasta jooksul projekti lõppemisest arvates kõigist asjaoludest, mis võivad mõjutada projekti elluviimist või toetuse saaja võimet täita asja säilitamise, sihtotstarbelise kasutamise ning taotluses nimetatud eesmärkide saavutamise kohustust (näiteks riigihangete vaidlustused, kohtumenetlus, tegevuse peatamine, majandusraskused, likvideerimine, ümberkujundamine jms);
- 15) tagastama tagastamisele kuuluva toetuse tähtaegselt.

§ 18. Toetusele viitamine

Projektiga seotud ehitustööde ajal tuleb projekti piirkonda üles panna töödest informeeriv tahvel, millel peab olema vähemalt:

- 1) projekti nimetus;
- 2) tööde teostaja;
- 3) valmimise tähtaeg;
- 4) lisainfo sõnastuses „Hoone energiatõhusamaks muutmist toetas Eesti riik” või „Energiatõhusa hoone ehitamist toetas Eesti riik”;
- 5) Rahandusministeeriumi logo.

6. peatükk Toetuse tagasinõudmine

§ 19. Toetuse tagasinõudmine

(1) Rakendusüksus võib teha taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja toetuse 10–100% tagasinõudmise otsuse sõltuvalt rikkumise raskusest, kui:

- 1) ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud;
- 2) toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata taotluse rahuldamise otsuses toodud tingimuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust;
- 3) toetuse saaja ei täida taotluse rahuldamise otsuses või õigusaktides sätestatud või ei kasuta toetust ettenähtud tingimustel;
- 4) ilmneb, et projekti eesmärkide saavutamine ei ole võimalik või projekti tegevuste tähtaegu ei ole järgitud;
- 5) toetuse saaja avaldust taotluse rahuldamise otsuse muutmise kohta ei rahuldata ja toetuse saajal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata;

- 6) toetuse saaja esitab avalduse toetusest loobumise kohta;
- 7) energiatõhususe töödeks toetust saanud hoone kasutamine üldhooldusteenuse või avaliku sektori osutatavate teenuste osutamiseks lõpetatakse või vähendatakse käesoleva määruse alusel toetusega rekonstrueeritud hoones asuvate üldhooldusteenuse teenuskohtade mahtu enne viie aasta möödumist projekti lõppemisest arvates;
- 8) liginullenergiahoone ehitamiseks toetust saanud hoone kasutamine üldhooldusteenuse osutamiseks lõpetatakse enne viie aasta möödumist projekti lõppemisest arvates;
- 9) hoone omand või valdus antakse määruse § 3 lõike 1 punktis 1 nimetatud tegevuse korral kolmandatele isikutele enne viie aasta möödumist projekti lõppemisest arvates rakendusüksusega eelnevalt kooskõlastamata;
- 10) hoone omand või valdus antakse määruse § 3 lõike 1 punktis 2 nimetatud tegevuse korral kolmandatele isikutele enne viie aasta möödumist projekti lõppemisest arvates rakendusüksusega eelnevalt kooskõlastamata.

(2) Kui toetuse saaja on rikkunud seoses hangete läbiviimisega talle käesolevas määruses kehtestatud kohustusi, nõutakse sõltuvalt rikkumise raskusest tagasi 2, 5, 10, 25 või 100% hankepingule eraldatud toetusest.

7. peatükk

Andmete esitamine

§ 20. Andmete esitamine riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrile

Rakendusüksus esitab andmed toetuse andmise kohta riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrile vastavalt konkurentsiseaduse § 49² lõikele 3.

8. peatükk

Vaidemenetlus

§ 21. Vaide esitamine ja menetlemine

Rakendusüksuse otsuse või toimingu peale võib esitada vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras. Vaide lahendab rakendusüksus.

9. peatükk

Rakendussätted

§ 22. Rakendussätted

(1) Riigihalduse ministri 5. juuni 2017. a määruse nr 31 „Kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamise toetuse kasutamise tingimused ja kord” sätestatud ja Rahandusministeeriumi poolt lõpetamata menetlused, vaidlused, aruandlus, järelevalve ning muud õigused ja kohustused lähevad alates 2018. aasta 1. septembrist üle Riigi Tugiteenuste Keskusele.

(2) Poolleliolevad menetlused viiakse lõpuni menetluse alguses kehtinud menetlemise tingimuste ja korra kohaselt, arvestades lõikes 3 toodud erisust. Menetlemise korda kohaldatakse Riigi Tugiteenuste Keskusele vastavalt.

[RT I, 01.10.2019, 1- jõust. 04.10.2019, rakendatakse tagasiulatuvalt alates 2018. aasta 19. oktoobrist]

(3) Riigihalduse ministri 5. juuni 2017. a määruse nr 31 „Kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamise toetuse kasutamise tingimused ja kord” alusel ellu viidava projekti lõpp ei või olla hilisem kui 2020. aasta 31. detsember.

[RT I, 01.10.2019, 1- jõust. 04.10.2019, rakendatakse tagasiulatuvalt alates 2018. aasta 19. oktoobrist]

§ 23. Määruse kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

[Lisa 1](#) Toetuse määr

[RT I, 18.01.2019, 14- jõust. 21.01.2019, rakendatakse tagasiulatuvalt alates 2018. aasta 19. oktoobrist]

[Lisa 2](#) Hoonete energiatõhususe tööde projektide taotluste hindamiskriteeriumid

[Lisa 3](#) Nõuded hoone energiaauditile

[Lisa 4](#) Taotluste hindamiskriteeriumid liginullenergiahoonete ehitamisel

Toetuse määr¹

Kohaliku omavalitsuse üksus	Põhitegevuse tulu elaniku kohta, eurot	Maksimaalne toetuse määr protsentides
Alutaguse vald	2329	40
Anija vald	1214	65
Antsla vald	1127	70
Elva vald	1177	67
Haapsalu linn	1109	70
Haljala vald	1146	69
Harku vald	1553	43
Hiumaa vald	1258	62
Häädemeeste vald	1137	69
Jõelähtme vald	1520	45
Jõgeva vald	1201	65
Jõhvi vald	1096	70
Järva vald	1348	56
Kadrina vald	1181	67
Kambja vald	1311	59
Kanepi vald	1207	65
Kastre vald	1182	67
Kehtna vald	1311	59
Keila linn	1497	47
Kihnu vald	1399	53
Kiili vald	1547	44
Kohila vald	1270	61
Kohtla-Järve linn	1051	70
Kose vald	1292	60
Kuusalu vald	1406	53
Loksa linn	1234	63
Luunja vald	1135	70
Lääne-Harju vald	1251	62
Lääne-Nigula vald	1393	53
Lääneranna vald	1270	61
Lüganuse vald	1114	70
Maardu linn	1125	70
Muhu vald	1171	67
Mulgi vald	1194	66
Mustvee vald	1208	65
Märjamaa vald	1217	64
Narva linn	979	70
Narva-Jõesuu linn	1567	43

¹ Toetuse määra arvutamise aluseks on võetud saldoandmike infosüsteemi 2017. aasta kohaliku omavalitsuse üksuse põhitegevuse tulud, millest on maha arvestatud kohaliku omavalitsuse üksuse ühinemisel makstud ühinemistoetus, ja elanike arv rahvastikuregistri 1. jaanuari 2017. a seisuga.

Nõo vald	1162	68
Otepää vald	1201	65
Paide linn	1201	65
Peipsiääre vald	1187	66
Põhja-Pärnumaa vald	1249	62
Põhja-Sakala vald	1188	66
Põltsamaa vald	1203	65
Põlva vald	1209	65
Pärnu linn vald	1272	61
Raasiku vald	1356	56
Rae vald	1654	40
Rakvere vald	1189	66
Rakvere linn	1168	67
Rapla vald	1270	61
Ruhnu vald	2242	40
Rõuge vald	1348	56
Räpina vald	1085	70
Saarde vald	1183	67
Saaremaa vald	1216	64
Saku vald	1554	43
Saue vald	1406	53
Setomaa vald	1300	59
Sillamäe linn	1023	70
Tallinn	1349	56
Tapa vald	1144	69
Tartu vald	1299	59
Tartu linn	1345	56
Toila vald	1296	59
Tori vald	1102	70
Tõrva vald	1165	68
Türi vald	1220	64
Valga vald	1131	70
Viimsi vald	1613	40
Viljandi vald	1103	70
Viljandi linn	1190	66
Vinni vald	1321	58
Viru-Nigula vald	1204	65
Vormsi vald	1696	40
Võru vald	1240	63
Võru linn	1208	65
Väike-Maarja vald	1360	56

Hoonete energiatõhususe tööde projektide taotluste hindamiskriteeriumid

Kriteerium 1 – kokku 0–10 punkti

Hoonesse tarnitud energia vähenemine¹ rekonstrueeritava hoone abikõlbliku köetava pinna ühe ruutmeetri kohta. Mida kõrgem on suhtarv, seda rohkem saab punkte. Punktide summa arvutatakse järgmist valemit kasutades:

punktide summa = $\left(\frac{\text{taotleja individuaalne suhtarv} - \text{minimaalne suhtarv territoriaalses grupis}}{\text{maksimaalne suhtarv territoriaalses grupis} - \text{minimaalne suhtarv territoriaalses grupis}} \right) \times 10$.

Kriteerium 2 – kokku 0–10 punkti

Hoone ülalpidamiskulude vähenemine² rekonstrueeritava hoone abikõlbliku köetava pinna ühe ruutmeetri kohta. Mida kõrgem on suhtarv, seda rohkem saab punkte. Punktide summa arvutatakse järgmist valemit kasutades:

punktide summa = $\left(\frac{\text{taotleja individuaalne suhtarv} - \text{minimaalne suhtarv territoriaalses grupis}}{\text{maksimaalne suhtarv territoriaalses grupis} - \text{minimaalne suhtarv territoriaalses grupis}} \right) \times 10$.

^{1,2} Kui hoonet kasutatakse lisaks üldhooldusteenuse osutamiseks ja muu abikõlbliku avaliku sektori poolt osutatava teenuse osutamiseks ka muul otstarbel, siis sellise hoone puhul arvestatakse hoonesse tarnitud energia ja hoone ülalpidamiskulude vähenemine proportsionaalselt kogu hoonesse tarnitud energia ja hoone ülalpidamiskulude vähenemisest vastavalt üldhooldusteenuse osutamiseks ja muu abikõlbliku avaliku sektori poolt osutatava teenuse osutamiseks kasutatava hoone köetava netopinna ruutmeetrite arvu osatähtsusele kogu hoone köetava netopinna ruutmeetritest. Hoonesse tarnitud energia vähenemine võib-olla ka negatiivne (see tähendab, et suhteliselt parem on suhteliselt väiksem ülalpidamiskulude kasv).

Riigihalduse ministri 12.10.2018. a määruse nr 40
„Kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonete energiatõhusaks muutmiseks ja
hoolekandeesutuste energiatõhusate hoonete rajamiseks antava toetuse kasutamise tingimused
ja kord“
Lisa 3

Nõuded hoone energiaauditile

1. Üldist

Lisa 3 rakendatakse käeoleva määruse raames teostatavatele energiaauditile. Lisas on kajastatud käesolevast määrusest tulenevad spetsiifilised nõuded, eritingimused, selgitused ja juhised.

2. Alusdokumendid

Energiaauditi koostamisel juhendatakse määruses, käesolevas lisas ning järgmistes määrustes sätestatud nõuetest:

- majandus- ja taristuministri 8. aprilli 2015. a määrus nr 28 „Elamu energiaauditile esitatavad nõuded”;
- majandus- ja taristuministri 3. juuni 2015. a määrus nr 55 „Hoone energiatõhususe miinimumnõuded”;
- majandus- ja taristuministri 30. aprilli 2015. a määrus nr 36 „Nõuded energiamärgisele ja energiamärgisele”;
- majandus- ja taristuministri 5. juuni 2015. a määrus nr 58 „Hoone energiatõhususe arvutamise meetodika”;
- sotsiaalministri 3. aprilli 2002. a määrus nr 58 „Täiskasvanute hoolekandeesutuse tervisekaitsenõuded”.

3. Energiaauditi koostaja pädevus

Energiaauditi koostab spetsialist, kes omab alljärgnevas loetelus toodud kehtivat kutset

Kutse väljastamise aeg	Kutse
Enne 01.07.2013	Diplomeeritud energiaaudiitor, tase V Volitatud energiaaudiitor, tase V
01.07.2013-02.07.2017	Tervikkutse energiaaudiitor, tase 6 Diplomeeritud energiatõhususe spetsialist, tase 7 Volitatud energiatõhususe spetsialist, tase 8
Pärast 01.07.2018	Osakutse hoonete energiaaudiitor, tase 7 Diplomeeritud energiatõhususe spetsialist, tase 7 Volitatud energiatõhususe spetsialist, tase 8

Kutse olemasolu tuleb kontrollida isikupõhiselt: <http://kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsetunnistused>. Kutse väljastajaks on Eesti Kütte- ja Ventilatsiooniinseneride Ühendus.

Energiakalkulatsioonid ja -arvutused teostatakse valideeritud dünaamilise simulatsiooni tarkvaraga. Tegemist on arvutusega, mis ei pruugi kuuluda tavapärase energiaauditi koosseisu. Vajadusel peab audiitor kaasama pädeva spetsialisti, kes teostab nõutud arvutused valideeritud tarkvaraga.

4. Määruse § 9 lõikes 4 sätestatud lisanõuded auditile ja nende selgitused:

1) hoone köetava pinna ruutmeetrite arv ehtisregistri 2018. aasta 1. jaanuari andmetel:

- enne taotluse koostamist tuleb kontrollida ehtisregistris olevate andmete korrektsust; andmete olemasolu ja korrektsuse eest vastutab hoone omanik. Korreksete andmete puudumisel tunnistatakse taotlus nõuetele mitte vastavaks.

2) hoone olemasolevale olukorrale vastava energiatõhususarvu (edaspidi ka *ETA*) määramine tüüpilisel kasutusel:

- energiaauditi koostamise käigus määratakse hoone olemasolevale olukorrale vastav energiatõhususarv tüüpilisel kasutusel;
- energiatõhususarvu [$kWh/(m^2a)$] ehk *ETA* leidmisel lähtutakse määruse § 9 lõike 5 toodud tingimustest;

3) soovituslike energiatõhususe tööde loetelu koos maksumuse kalkulatsioonidega, et viia kogu hoone energiatõhususarv vahemikku, mis vastab hoone kasutusotstarvetele kohalduvaid lisas 3 punktis 9 sätestatud soovitavaid energiatõhususarvu väärtusi arvestavale köetava pinna alusel arvutatud hoone kaalutud keskmisele väärtusele:

- tööde loeteluna tuleb käsitada energiatõhususe parendamise pakettis toodud töid; hoone energiatõhususe parendamise pakett ehk soovituslik energiatõhususe tööde loetelu peab olema projekteerimishanke ja ehitushanke lähteülesandeks.

4) hoone energiatõhususe parendamise pakettide energiatõhususarvude määramine valideeritud dünaamilise simulatsiooni tarkvaraga (sealhulgas 3D pildid) tüüpilisel kasutusel:

- auditis kajastatavate pakettide arv võib olla väiksem majandus- ja taristuministri 8. aprilli 2015. a määruse nr 28 „Elamu energiaauditi esitatavad nõuded“ § 6 lõike 5 punktiga 3 nõutud kolmest pakettist juhul, kui auditis kajastatava(te) paketti(de) väiksem arv tuleneb omavalitsusüksuse ja audiitori vahelisest kokkuleppest. Pakettide arv peab olema piisav ja nende arv loogiliselt põhjendatud nii omavalitsusüksuse kui ka audiitori poolt;
- valideeritud dünaamilise simulatsiooni tarkvara litsents;
- auditisse tuleb lisada simulatsioonimudelid hoone 3D pildid (kajastatud peavad olema kõik fassaadid) ja lähteandmed majandus- ja taristuministri 5. juuni 2015. a määruse nr 58 „Hoone energiatõhususe arvutamise metoodika“ lisa 2 kujul ning arvutustulemused sama määruse lisa 4 kujul;
- energiatõhususarvu [$kWh/(m^2a)$] ehk *ETA* leidmisel lähtutakse määruse § 9 lõike 5 toodud tingimustest;

5) hoone ülalpidamiskulude ja hoonesse tarnitud energia energiakasutuse muutumise kalkulatsioonid soovituslike energiatõhususe tööde täiemahulisel tegemisel:

- määruse § 9 lõike 4 punktis 5 sätestatud nõudeid rakendatakse üksnes sisendina hindamiskriteeriumides olevatele arvutustele (e-toetuse keskkonna taotlusvormile sisestatavad andmed) ning need ei ole seotud hoone energiaauditi koosseisus tehtava *ETA* ega muude arvutustega.
- ülalpidamiskulude ja tarnitud energia alla arvestatakse hoone sisekliima tagamiseks tehtavad kütte-, jahutus-, ventilatsiooni- ja valgustuskulud, tarvevee soojendamiskulud ning olme ja muude elektriseadmete tööks tehtavad kulud. Ülalpidamiskulude alla kuuluvad ka hoone tehnosüsteemide hoolduskulud. Hoonesse tarnitud energia esitatakse energiaauditis kilovatt-tundides ning ülalpidamiskulud eurodes.

- hindamiskriteeriumide sisendiks olevad kalkulatsioonid (hoone ülalpidamiskulude ja hoonesse tarnitud energia muutumise kalkulatsioonid) tuuakse välja vaid selle paketi kohta, mille kohta toetuse taotlus esitatakse.
- hoone ülalpidamiskulude ja hoonesse tarnitud energia energiakasutuse muutumise kalkulatsioonid esitatakse järgnevate tabelite kujul

Energiakasutuse muutumise kalkulatsioon

<i>Energiakasutus</i>	<i>Viimased kolm aastat</i>	<i>Proгноос</i>	<i>Muutus</i>	<i>Märkused</i>
Soojus, kWh/a				
Küte				
Ventilatsioon				
Soe tarbevesi				
Taastuenergia				
...				
...				
...				
Soojus kokku, kWh/a				
Elekter, kWh/a				
Valgustus				
Seadmed				
Küte				
Ventilatsioon				
Soe tarbevesi				
Taastuenergia				
...				
...				
...				
Elekter kokku, kWh/a				
Kütused, kWh/a				
...				
...				
....				
Kütused kokku, kWh/a				
Kõik kokku, kWh/a				
Kõetava pinna kohta kWh/(m²·a)				

Ülalpidamiskulude muutumise kalkulatsioon

<i>Näitaja</i>	<i>Viimased kolm aastat, €</i>	<i>Proгноос</i>			<i>Muutus, €/a</i>	<i>Märkused</i>
		<i>Ühik/a</i>	<i>€/ühik</i>	<i>€/a</i>		
Soojus						

Elekter						
Kütused						
Hooldus						
...						
...						
Kõik kokku, €						
Kõetava pinna kohta €/m²·a						

6) hoone viimase kolme kalendriaasta tegelikud ja tõendatud keskmised tarbimisandmed:

- arvutuste läbiviimisel lähtutakse tegelikest ja tõendatud raamatupidamislikest (v.a küttesoojus) viimase kolme kalendriaasta aritmeetilistest keskmistest tarbimisandmetest.
- kalendriaasta küttesoojuse andmed (tarnitud energia) taandatakse normaalaastale, lähtudes välisõhu kraadpäevadest. Küttesoojuse kalendriaasta ülalpidamiskulud leitakse vastava kalendriaasta tegeliku ja tõendatud küttesoojuse energiatariifi (*tasutud küttesoojuse ülalpidamiskulud (kalendriaasta kokku) ÷ vastava kalendriaasta tarnitud küttesoojuse energia (kalendriaasta kokku)*) ja normaalaastale taandatud vastava kalendriaasta tarnitud küttesoojuse energia korrutisena.
- kui viimase kolme aasta jooksul on toimunud hoones energiatarvet mõjutanud olulisi tegevusi või muutusi, võetakse aluseks vähemalt viimase ühe täisaasta, mis kajastab pärast energiatarvet mõjutanud tegevuste ja muutuste järgset olukorda, tegelikud ja tõendatud kulud. Viimase täisaasta valiku otsustab audiitor koos hoone omanikuga lähtuvalt neile teadaolevast kohapealsest olustikust. Selline tarbimisandmete korrigeerimine ja muutmine peab olema põhjendatud, mõistlik ja vajalik. Vastav argumentatsioon tarbimisandmete korrigeerimise ja muutmise kohta ning täiendavad kalkulatsioonid, kui ei oleks muutmist ja korrigeerimist tehtud (arvutuste läbiviimisel lähtutakse viimase kolme kalendriaasta aritmeetilistest keskmistest tarbimisandmetest), lisatakse toetuse taotlusele eraldi dokumendina.

7) projektijärgse kalendriaasta prognoositavad keskmised tarbimisandmed:

Prognoosi koostamisel tuleb lähtuda järgmistest tingimustest:

- prognoosi koostamisel tuleb lähtuda energiaarvutuste baasaasta (nn Estonian TRY) väliskliima tingimustest;
- energiakalkulatsioonid tuleb teostada valideeritud tarkvaraga;
- energiakalkulatsioonide lähteandmed tuleb esitada majandus- ja taristuministri 5. juuni 2015. a määruse nr 58 „Hoone energiatõhususe arvutamise metoodika“ lisa 2 ja arvutustulemused sama määruse lisa 4 vormil;
- energiahindade puhul tuleb aluseks võtta vastava energiakandja tariifiks (nt €/kWh) auditi objekti vastava energiakandja 2017. aasta viimase kuue kuu (juuli–detsember) aritmeetiline keskmine tariif;
- lokaalse taastuvenergia kasutusele võtmisel arvestada võrku müüdav elektrienergia hoonesse tarnitavast energiast maha (miinusega). See tähendab, et tarnitud elektrienergia väheneb kogu lokaalselt toodetud taastuva elektrienergia võrra. Lokaalselt toodetud soojusenergiana läheb arvesse ainult hoones tarbitud soojusenergia;
- lokaalselt toodetud taastuva elektrienergia aastane toodang ei tohi antud meetme jaoks tehtavates arvutustes (*Hindamiskriteeriumid: hoone ülalpidamiskulude ja hoonesse*

tarnitud energia energiakasutuse muutumise kalkulatsioonid) ületada 100% rekonstrueeritava muinsuskaitseaduses sätestatud korras kultuurimälestiseks tunnistatud hoone ning 75% muu rekonstrueeritava hoone prognoositavast elektritarbimisest;

- lokaalselt toodetud taastuva soojusenergia aastane tarbimine ei tohi antud meetme jaoks tehtavates arvutustes (*Hindamiskriteeriumid: hoone ülalpidamiskulude ja hoonesse tarnitud energia energiakasutuse muutumise kalkulatsioonid*) ületada 60% rekonstrueeritava hoone prognoositavast aastasest sooja tarbevee tarbimisest;
- hoone projektijärgsed keskmised tarbimisandmed peavad sisaldama mõistlikke hooldus- ja kasutuskulusid, mis on vajalikud hoone ja selle tehnosüsteemide jätkusuutlikuks ja kasutusjuhendikohaseks kasutamiseks;
- kui energiatõhususe tööde ellu viimine mõjutab konkreetse tehnosüsteemi energiatarbimist, tuleb tarbimisandmete prognoosimisel energiaaudiitoril ja hoone omanikul määrata selle konkreetse tehnosüsteemi aasta keskmine energiatarve auditi koostamise hetkel parima teadaoleva informatsiooni alusel;
- kui energiatõhususe tööde ellu viimine ei mõjuta konkreetse tehnosüsteemi energiatarbimist, tuleb tarbimisandmete prognoosimisel energiaaudiitoril ja hoone omanikul lähtuda konkreetse tehnosüsteemi viimase 3 aasta aritmeetilisest keskmisest tarbimisest (MWh). Nt kui sooja tarbevee süsteemi ei rekonstrueerita, siis on prognoositav sooja tarbevee energiatarbimine (MWh) võrdne viimase kolme aasta aritmeetilise keskmise tarbimisega (MWh);
- ventilatsiooni kulude prognoosimisel lähtutakse hoone õhuvooluhulgast $2 \text{ l/(s} \cdot \text{m}^2)$ hoone köetava pinna kohta ja eeldusest, et ventilatsioon töötab 24/7. See õhuvooluhulk ei sisalda suurtõõgi ventilatsiooni. Kui hoones asub suurtõök, milles toiduvalmistamiseks kasutatavate kuumutusseadmete soojuslik võimsus on üle 25 KW, arvutatakse selle energiatarbimine täiendavalt;
- olemasolevate valgustite asendamisel energiatõhusamatega ei tohi prognoositav valgustuse aastane energiakulu vähenemine ületada 1/3 esialgsest energiakasutusest;
- hoone ülalpidamiskulude ja hoonesse tarnitud energia energiakasutuse muutumise kalkulatsioonid esitatakse kolme kalendriaasta keskmisena (esitatakse ühe numbrina). Andmed võib esitada igakuiselt, aga see ei ole kohustuslik.

8) CO₂ heitkoguse vähenemise prognoos

Auditis tuleb välja arvutada taotletava paketi saavutatav CO₂ heitkoguse kokkuhoid, mille arvutamisel tuleb lähtuda järgnevast:

- tarbitud elektrienergia (ühik: MWh) ümberarvutamisel CO₂ heitkoguseks tuleb kasutada eriheitetegurit 1,35 t CO₂/MWh.
- tarbitud kaugkütte soojusenergia (ühik: MWh) ümberarvutamisel CO₂ heitkoguseks tuleb kasutada eriheitetegurit 0,18 t CO₂/MWh.
- kui hoones ei ole tarbitud kaugkütte soojusenergiat, siis tuleb lähtuda soojusenergia tootmiseks kasutatud kütus(t)e kogustest ning teostada CO₂ heitkoguse arvutus lähtuvalt keskkonnaministri 27.12.2016 määrusest nr 86 „Välisõhku väljutatava süsinikdioksiidi heite arvutusliku määramise meetodid“.

9) Täpsustatud hoone kasutusotstarbest lähtuvad energiatõhususarvude vahemikud³

Hoone	Soovitav energiatõhususarvu vahemik
	kWh/(m ² ·a)
1) väikeelamu köetava pinnaga < 120 m ²	165 – 185
2) väikeelamu köetava pinnaga 120-220 m ² ja ridaelamu	140 – 160
3) väikeelamu köetava pinnaga > 220 m ²	120 – 140
4) korterelamu	135 – 150
5) kasarmu	200 – 250
6) büroohoone, raamatukogu ja teadushoone	135 – 160
7) majutushoone	180 – 220
8) ärihoone	160 – 210
9) avalik hoone	170 – 220
10) kaubandushoone ja terminal	190 – 230
11) haridushoone	135 – 160
12) koolieelne lasteasutus	135 – 165
13) tervishoiuhoone	140 – 170
14) tööstushoone protsessi soojuseraldusega kuni 30 vatti ruutmeetri (W/m ²) kohta	140 – 170
15) laohoone	80 – 100

³ Soovitav energiatõhususarvu vahemik kehtib riigihalduse ministri määruse „Kohaliku omavalitsuse hoolekandetasutuste hoonete energiatõhusaks muutmiseks ja energiatõhusate hoolekandetasutuste hoonete rajamiseks antava toetuse kasutamise tingimused ja kord“ alusel esitatud taotluste menetlemisel.

10) Soovitava energiatõhususarvu määramisel kasutatavad ventilatsiooni välisõhu vooluhulgad ja ruumitemperatuuride seadeväärtused

Hoone kasutusotstarve	Välisõhu vooluhulk, $l/(s \cdot m^2)$	Kütmise seadeväärtus, °C	Jahutuse seadeväärtus, °C
Väikeelamu köetava pinnaga $< 120 m^2$	0,5	21	27
Väikeelamu köetava pinnaga $\geq 120 m^2$ ja ridaelamu	0,42	21	27
Korterelamu	0,5	21	27
Kasarmu	1,5	21	27
Büroohoone, raamatukogu ja teadushoone ning tervishoiuhoone	2	21	25
Majutushoone	1	21	25
Ärihoone	2	21	25
Avalik hoone	2	21	25
Spordihoone	2	18	25
Kaubandushoone ja terminal	2	18	25
Haridushoone	3	21	25
Koolieelne lasteasutus	2	21	25
Tööstushoone	0,9	20	27
Laohoone	0,35	15	27

11) Soovitava energiatõhususarvu määramisel kasutatav tüüpiline kasutus ja sellele vastav suurim vabasoojus köetava pinna ruutmeetri kohta

Hoone kasutusotstarve	Kasutusaeg			Kasutusaste	Valgustus ^a	Seadmed	Inimesed ^b	Inimesed
	kellaaeg	h/24h	d/7d		W/m ²	W/m ²	W/m ²	m ² /in.
Väikeelamu köetava pinnaga <120 m ²	00:00-00:00	24	7	0,6	6	3	3	28,3
Väikeelamu 120 - 220 m ² ja ridaelamu	00:00-00:00	24	7	0,6	6	2,4	2	42,5
Väikeelamu ≥ 220 m ²	00:00-00:00	24	7	0,6	6	2	1,4	60,7
Korterelamu	00:00-00:00	24	7	0,6	8	3	3	28,3
Büroohoone, raamatukogu ja teadushoone	07:00-18:00	11	5	0,55	10	12	5	17,0
Kaubandushoone ja terminal	07:00-21:00	14	7	0,55	19	1	5	17,0
Majutushoone	00:00-00:00	24	7	0,5	8	1	4	21,3
Toitlustus- ja teenindushoone	12:00-22:00	10	7	0,4	19	4	14	6,1
Avalik hoone	08:00-22:00	14	7	0,5	14	0	5	17,0
Haridushoone	08:00-16:00	8	5	0,6 ^c	12	8	14	5,4
Koolieelne lasteasutus	07:00-19:00	12	5	0,4	12	4	10	4,0
Tervishoiuhoone	07:00-20:00	13	5	0,6	10	4	8	10,6
Kasarmu	00:00-00:00	24	7	0,4	10	2	10	8,5
Tööstushoone	07:00-19:00	12	5	0,55	12	12	4	21,3
Laohoone	00:00-00:00	24	7	0,2	10	0	0	0

^a esitatud andmete puhul on eeldatud, et mitteelamutes kasutatakse päevavalguslampe või vastava efektiivsusega muid valgusteid. Toodud soojuseraldused sisaldavad nii päevavalguslambi nimivõimsuse kui ka starteri võimsuse, mis on ligikaudu 25% nimivõimsusest.

^b inimeste soojuseraldus sisaldab ainult ilmset soojust. Varjatud soojuste arvesse võtmiseks tuleb toodud väärtused jagada läbi teguriga 0,6.

^c elamute valgustuse kasutusaste on 0,1.

^d elamute seadmete elektritarbimise saamiseks jagada soojuseraldus läbi teguriga 0,7.

^e arvestuslikul koolivaheajal 15. juuni kuni 15. august kasutusaste on 0,1 ja ventilatsioon vastab kasutusaja välisele režiimile.

12) Soovitava energiatõhususarvu määramisel kasutatav sooja tarbevee erikulu ja netoenergiavajadus köetava pinna ruutmeetri kohta

Hoone tüüp	Sooja vee erikulu	Netoenergiavajadus
	l/(m ² ·a)	kWh/(m ² ·a)
Väikeelamu <120 m ²	516	30
Väikeelamu 120 - 220 m ² ja ridaelamu	430	25
Väikeelamu ≥ 220 m ²	344	20
Korterelamu	516	30
Kasarmu	602	35
Büroohoone, raamatukogu ja teadushoone	103	6
Majutushoone	516	30
Ärihoone	395	23
Kaubandushoone ja terminal	69	4
Spordihoone	344	20
Haridushoone (v.a võimla)	172	10
Koolieelne lasteasutus	258	15
Tervishoiuhoone	206	12
Tööstushoone	103	6
Laahoone	0	0

Taotluste hindamiskriteeriumid liginullenergiahoonete ehitamisel

Kriteerium 1: Avaliku sektori hoonetes energiatõhususe saavutamine

Hinnatakse projektiga saavutatavat energiatõhusust avaliku sektori hoonetes, võttes aluseks kohaliku omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatavate hoonete või nende osade energiamärgise kaalutud energiakasutuse (KEK) ning köetava pinna ruutmeetrite suhtarvu uue loodava teenusüksuse köetava pinna ruutmeetrite arvuga. Kriteerium näitab kui suur hulk suure energiakuluga pinda väheneb avaliku sektori kasutusest ning tekib juurde liginullenergia pinda.

Valem:

$$X / Y \times (\text{KEK}-100)$$

kus:

X – kohaliku omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatava hoone köetava pinna ruutmeetrite arv

Y – uue loodava teenusüksuse köetava pinna ruutmeetrite arv

KEK – energiamärgisel olev kaalutud energiaerikasutus, kWh/(m²·a)

100 – liginullenergiahoonele vastav kaalutud energiaerikasutus, kWh/(m²·a)

Mida kõrgem on näitaja, seda rohkem saab punkte. Punktide alusel moodustatakse pingerida, mille alusel hinnatakse projekte järgmiselt:

20 punkti saab pingerea esimesel kohal olev maksimaalse suhtarvuga projekt

5 punkti saab pingerea viimasel kohal olev minimaalse suhtarvuga projekt

Pingerea esimese ja viimase koha vahel olevaid projekte hinnatakse järgmise valemiga:

$$20 - (20 - 5) / (N - 1) / (P - 1)$$

Kus:

N – järjekorra numbrite arv pingereas (k.a esimene ja viimane koht)

P – konkreetse taotluse järjekorra number pingereas

Juhul kui on esitatud ainult üks taotlus, saab see maksimaalse 20 punkti. Võrdse suhtarvu väärtusega taotlused saavad pingereas sama järjekorra numbri.

Kriteerium 2: Eesmärgipüstistuse ja lahenduste sobivus uute teenuskohtade loomisel

Hinnatakse uute teenuskohtade loomise olulisust ning tehtud valikute sobivust vastavalt esitatud projekti lahendusele ja kaalutud alternatiividele. Hinnatakse, kas taotleja pakutud lahendus arvestab deinstitutionaliseerimise põhimõtetega lähtuvalt Euroopa institutsionaalselt hooldusmudelilt kogukonnapõhisele ülemineku ekspertrühma koostatud juhendmaterjalile

„Euroopa ühtsed juhised institutsionaalselt hoolduselt kogukonnapõhisele süsteemile ülemineku kohta“ (<http://www.sm.ee/et/riigi-korraldatavad-teenused>) ja heaolu arengukava 2016–2023 eesmärkidega (<http://www.sm.ee/et/sotsiaalteenused>), sh dementsusega eakatele sobivate sotsiaalteenuste arendamisega ja kättesaadavuse tõstmisega. Hindamise aluseks võetakse taotluses esitatud informatsioon ja esitatud eskiis / ruumiplaan.

Projekte hinnatakse järgmiselt:

30 punkti – läbivalt on arvestatud deinstitutionaliseerimise põhimõtetega ja heaolu arengukava 2016–2023 eesmärkidega. Põhjendustes on vastavalt vajadusele kasutatud uuringuid, analüüse, teiste riikide praktikat vms, mis kirjeldab teenuse osutaja nägemust kvaliteetse üldhooldusteenuse osutamisest inimestele, ning need toetavad projekti teostamise loogikat. Kõik eelnev kajastub ka projekti lahenduse kirjelduses ning taotleja on leidnud sobivaima lahenduse projekti elluviimiseks;

20 punkti – esitatud on projekti eesmärk ning vajalikud tegevused koos osaliste põhjendustega. Arvestatud on deinstitutionaliseerimise põhimõtetega ja heaolu arengukava 2016–2023 eesmärkide saavutamise, kuid projekti lahenduse kirjelduses ja projekti elluviimise kirjelduses või selle teostamise loogikas esineb mõningaid puudusi;

10 punkti – esitatud on projekti eesmärk ning lisatud põhjendused. Üldiselt on arvestatud nõutud põhimõtetega, kuid projekti lahenduse kirjelduses, projekti elluviimise kirjelduses või selle teostamise loogikas esineb olulisi puudusi, mida on võimalik parandada;

0 punkti – projekt ei toeta deinstitutionaliseerimise elluviimist ega heaolu arengukava 2016–2023 eesmärkide saavutamist. Puuduvad selgitused, mis toetavad projekti teostamise loogikat, eesmärk on ebaselge ning kavandatud tegevused ei ole põhjendatud. Esitatud lahendus ei ole meetme tegevusest elluviimiseks sobiv. Näiteks on planeeritud institutsionaalse hoolduse põhimõtetele vastavad teenuseüksused, kus puuduvad võimalused teenusesaajatele individuaalseks lähenemiseks või pole planeeritud määruse § 6 lõike 1 kohast teenuseüksuse liigendatust vajadusepõhisteks rühmadeks.

Kui projekt saab 0 punkti, ei saa seda meetme tegevuse raames toetada, sest see ei toeta vastavaid eesmärke. Projekti raames planeeritud lahendus ei toeta ega vasta kvaliteetse teenusekoha rajamise nõuetele. Komisjon projekti edasi ei hinda.

Kriteerium 3: Teenusekoha loomise maksumus

Hindamise aluseks on projekti planeeritud abikõlblike kulude meetmest toetatav osa (summa) suhe projekti loodavate teenusekohtade arvu. See näitab vahendite kasutamise efektiivsust projektis ühe teenusekoha loomisel. Aluseks võetakse taotluses esitatud projekti eelarve abikõlblikud kulud meetme vahenditest. Summa jagatakse vajaduse korral kahes osas olenevalt sellest, kas projektis luuakse vaid majutusega või ka majutuseta teenusekohti täisealistele – kummagi osa rajamise summa jagatakse loodud teenusekohtade arvuga. Kriteeriumi summa saadakse majutusega ja toetavate teenusekohtadega projektis hindepunktide kaalutud keskmisena, kus kaaluks on loodavate teenusekohtade arv. Maksimaalne hindepunktide arv on 20 punkti ning minimaalne 5 punkti. Maksimumtulemuse saab projekt, mille ühe koha rajamise taotletav toetuse summa meetme vahenditest on vähemalt 20% madalam kui ühe teenusekoha loomise maksimaalne toetus vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale. Ülejäänud punktid jagatakse proportsionaalselt taotletava ühe koha rajamise toetuse summaga.

Projekte hinnatakse järgmiselt:

Ööpäevaringse majutusega teenusekoha loomise maksumuse hindepunktid leitakse järgmise valemiga:

$$X = 5 + (T_{\max} - T_{\text{proj}})/(0,2 \cdot T_{\max}) \cdot 15$$

X – projektile omistatav hindepunkt;

T_{max} - maksimaalne ühe täisealise isiku ööpäevaringse majutusega teenusekoha loomise toetus vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale, mis saadakse valemiga: $T_{\max} = 40\,000 \cdot$ määruse lisas 1 sätestatud toetusmäär kohaliku omavalitsuse kohta %;

T_{proj} – projektiga rajatava ööpäevaringse majutusega teenusekoha keskmine toetuse summa meetme vahenditest, mis saadakse valemiga: $T_{\text{proj}} = \text{taotletav toetuse kogusumma} / \text{rajatavate majutusega teenuskohtade arv}$.

Ööpäevaringse majutusega teenusekoha rajamise maksumuse hindepunktid leitakse järgmise valemiga:

$$X = 5 + (T_{\max} - T_{\text{proj}})/(0,2 \cdot T_{\max}) \cdot 15$$

X – projektile omistatav hindepunkt;

T_{max} - maksimaalne ühe täisealise isiku majutusega teenusekoha loomise toetus vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale, mis saadakse valemiga: $T_{\max} = 12\,000 \cdot$ määruse lisas 1 sätestatud toetusmäär kohaliku omavalitsuse kohta %;

T_{proj} – projektiga rajatava ööpäevaringse majutusega teenusekoha keskmine toetuse summa meetme vahenditest, mis saadakse valemiga: $T_{\text{proj}} = \text{taotletav toetuse kogusumma} / \text{rajatavate majutusega teenuskohtade arv}$.

Projekt, milles ühe teenusekoha loomise keskmine maksumus meetme vahenditest ületab maksimaalset teenuskoha loomise toetust vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale, hindamisele ei kuulu ning selle kohta tehakse pärast vastavushindamist taotluse rahuldamata jätmise otsus.

Kriteerium 4: Teenuseüksuse asukoht

Teenuste osutamist võib pidada seda jätkusuutlikumaks, mida olulisemad funktsioonid on asulal, millesse vastav teenuseüksus või teenusekohad rajatakse. Hindamise aluseks on maakonnaplaneeringutes (Lääne-Virumaa puhul maakonnaplaneeringu ettepanekus) märgitud keskuse tüüp ning toimimine omavalitsuse keskusena.

Projekte hinnatakse järgmiselt:

10 punkti – teenuseüksus on planeeritud maakonnaplaneeringus märgitud piirkondlikku keskusesse või suuremasse keskusesse

5 punkti – teenuseüksus on planeeritud kohaliku omavalitsuse keskusesse või maakonnaplaneeringus märgitud kohalikku keskusesse

0 punkti – teenuseüksus on planeeritud asulasse, mis ei ole kohaliku omavalitsuse keskus, ega ole maakonnaplaneeringus märgitud kohalikuks või suuremaks keskus.

Kriteerium 5: Sotsiaalteenuste osutamine teenuseüksuse asukoha omavalitsusüksuses

Sotsiaalteenuste osutamine kohaliku omavalitsuse poolt aitab kaasa inimestele terviklikuma abi osutamisel, sest peale üldhooldusteenuse võivad olla vajalikud ka kohaliku omavalitsuse muud pakutavad tugiteenused, näiteks sotsiaaltransporditeenus ja sotsiaaleluasemetenus. Arvestuse aluseks on 01.01.2018. aastal kehtima hakanud haldusjaotuse põhiselt kohalikus omavalitsuses vastuvõetud abi korraldamise aluseks olevad õigusaktid (volikogu määrused) järgmistele teenustele: koduteenus, isikliku abistaja teenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus,

võlanõustamisteenus, eluruumi tagamine, varjupaigateenus, turvakoduteenus, sotsiaaltransporditeenus. Taotleja lisab taotlusele viited asjassepuutuvatele õigusaktidele Riigiteatajas.

Projekte hinnatakse järgmiselt:

20 punkti – kohaliku omavalitsuse üksuses osutatakse vähemalt 9 teenust toodud loetelust;

15 punkti – kohaliku omavalitsuse üksuses osutatakse vähemalt 8 teenust toodud loetelust;

10 punkti – kohaliku omavalitsuse üksuses osutatakse vähemalt 7 teenust toodud loetelust;

5 punkti – kohaliku omavalitsuse üksuses osutatakse 5 või 6 teenust toodud loetelust;

0 punkti – kohaliku omavalitsuse üksuses osutatakse vähem kui 5 teenust toodud loetelust.

Kriteerium 6: Juurdepääs teenusekohtadele

Hinnatakse füüsilist juurdepääsu ühistranspordiga, mis määrab ühelt poolt teenuse kättesaadavuse ning teisalt teenusesaaja võimalused. Ühistranspordi ühendus peab olema tagatud asustusüksuse piires ja ühenduses suuremate asulatega.

Hinnatakse olemasolevat ühistranspordi võrku, et teenuse pakkumine toimuks olemasoleva keskkonnaga kooskõlas. Optimaalseks ühistranspordiga ühenduseks saab arvata olukorra, kus ühistranspordi peatus on teenuseüksusest mõistlikus kauguses (kuni 1 km).

Kriteeriumi puhul on oluline nii töötajate, lähedaste või külaliste kui ka teenust saavate inimeste liikumise võimalused.

Projekte hinnatakse järgmiselt:

10 punkti – juurdepääs on tagatud mitu korda päevas ühistranspordiga ja sõidugraafikud sobituvad kavandatud liikumisaegadega, taotleja on lisanud ühenduse sagedust sobivatel aegadel tõendavad sõidugraafikud;

5 punkt – igapäevane juurdepääs ühistranspordiga on tagatud, kuid sõidugraafikud ei ole optimaalsed ega mugavad, taotleja on lisanud ühenduse olemasolu tõendavad sõidugraafikud;

0 punkti – ühistransport ei ole teenuseüksuse puhul praktiliselt kasutatav (peatused kaugel, ajad ei klapi, liikumissuunad sobimatud).

Kriteerium 7: Teenusekohtade ligipääsetavus

Hindamisel arvestatakse, kas projekti raames tagatakse ligipääsetavus (sh liikumispuudega inimeste liikumisvõimalused). Kas on juhitud ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 29. mai 2018. a. määrusest nr 28, puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele.

Ruumide ligipääsetavus ei tähenda vaid esiuksest sisse saamist, vaid ka teenuse osutamisega seotud ruumide, sh nõustamiseks ja tegevusteks kavandatud ruumide ligipääsetavust (ukse laius, lävepakk jne), et pakutav teenus oleks kättesaadav. Näiteks ei pea ratastooliga ligipääsetavus mitmekorruselises hoones alati tähendama lifti, selleks võib olla ka trepironija jne, kuid uute hoonete rajamisel tuleks enam kui kahekordsete hoonete puhul seda kindlasti arvestada.

Hindamise aluseks on taotluses esitatud informatsioon ja esitatud eskiis / ruumiplaan.

Projekte hinnatakse järgmiselt:

15 punkti – teenuseüksuses on ligipääsetavusega seotud küsimused läbi mõeldud ning leitud on võimalikud parimad lahendused taristu kasutamiseks, sh liikumispääsudega inimesele;

10 punkti – teenuseüksus on kavandatud, arvestades ligipääsetavuse tingimusi, kuid on kohti, kus projekt tuleb üle vaadata ja parandada;

5 punkti – projektis on olulised puudused ligipääsetavuse lahendustes, kuid projekt on võimalik ellu viia kooskõlas ligipääsetavuse tingimustega, arvestades muu hulgas komisjoni ettepanekuid;

0 punkti – projektis on olulised puudused ligipääsetavuse lahendustes ning teenuseüksus ei toeta ligipääsetavat teenusepakkumist.

Kui projekt saab 0 punkti, ei saa seda meetme tegevuse raames toetada, sest projektis planeeritud taristu ei vasta ligipääsetavuse tingimustele ega taga selle võimalikele kasutajatele võrdseid võimalusi. Kui projekt saab 0 punkti, ei ole taristu kavandatud määruse tingimustega kooskõlas. **Komisjon projekti edasi ei hinda.**

Kriteerium 8: Ruumimõju ümbritsevale keskkonnale

Hindamise aluseks on taotluses ja taotluse lisades esitatud informatsioon, sh informatsioon tegevuse vastavuse kohta kehtivatele planeeringutele.

Projekte hinnatakse järgmiselt:

10 punkti - Projekti raames parendatakse ümbritseva elukeskkonna kvaliteeti, uue hoone rajamine on kooskõlas planeeringutes kehtestatud põhimõtetega. Projekt avaldab olulist positiivset mõju elukeskkonnale, rajatav objekt sobib planeeringult ümbritsevasse elukeskkonda. Antakse panus säästliku ja otstarbeka maakasutuse kujundamisse, püüdes vältida hoonestatud alade pindala laiendamist ning soodustades varem kasutuses olnud või ebapiisavalt kasutatud alade otstarbekamat kasutamist. Hoone kavandamisel on läbi viidud või viiakse läbi arhitektuurivõistlus ja projekteerimise lähteülesande koostamisse on kaasatud või kaasatakse volitatud arhitekti kutset omav ekspert. Kasutatakse BIM-tehnoloogiat

5 punkti - Projekti raames pigem parendatakse ümbritseva elukeskkonna kvaliteeti, Objekti rajamine on kooskõlas planeeringutes kehtestatud põhimõtetega, või on esitatud realistlik kava tegevuste ja planeeringute vastavusse viimiseks. Projekt avaldab positiivset mõju elukeskkonnale, rajatav objekt sobib planeeringult ümbritsevasse elukeskkonda. Antakse panus säästliku ja otstarbeka maakasutuse kujundamisse, püüdes vältida hoonestatud alade pindala laiendamist ning soodustades varem kasutuses olnud või ebapiisavalt kasutatud alade otstarbekamat kasutamist. Projekteerimise lähteülesande koostamisse on kaasatud või kaasatakse volitatud arhitekti kutset omav ekspert.

0 punkti - Projekti raames pigem ei parendata ümbritseva keskkonna kvaliteeti, ruumilise planeerimise kvaliteet ja projekti positiivne mõju elukeskkonnale on vähene. Objekti rajamine ei ole kooskõlas kehtivate planeeringutega ning tegevuste ja planeeringute vastavusse viimine ei ole realistlik. Projekteerimise lähteülesande koostamisse ei ole kaasatud või ei kavatseta kaasata volitatud arhitekti kutset omavat eksperti.